

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 23 lutego 2022 roku

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie wniosku pełnomocnika pokrzywdzonego B. W.
o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu
Okręgowego w W. Z. M.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2022 roku
oświadczenia SSN Pawła Zuberta z dnia 15 lutego 2022 roku w przedmiocie
stwierdzenia niemożności orzekania co do wniosku o wyrażenie zgody na
pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej
na podstawie art. 42 § 1 kpk *a contrario*

postanowił:

**oświadczenie SSN Pawła Zuberta pozostawić bez
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby
Dyscyplinarnej z dnia 13 stycznia 2022 roku SSN Paweł Zubert wyznaczony został
do jednoosobowego składu orzekającego w sprawie o sygn. akt I DI 2/22.
Postępowanie to dotyczy wniosku pełnomocnika B. W.
o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu
Okręgowego w W. Z. M.

W dniu 15 lutego 2022 roku SSN Paweł Zubert złożył do akt sprawy pisemne
oświadczenie, w którym stwierdził, iż z uwagi na treść obowiązującego
postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE)
z dnia 14 lipca 2021 roku, wydanego w sprawie o sygn. C-204/21, zachodzą

przeszkody procesowe uniemożliwiające rozpoznanie sprawy o sygn. I DI 2/22. Dodał, iż niezależnie od krytycznej oceny tego orzeczenia i przedstawionej w nim argumentacji, na jego podstawie Rzeczpospolita Polska została zobowiązana między innymi do zawieszenia stosowania przepisu art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym, zgodnie z którym Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów do odpowiedzialności karnej. Postępowanie o sygn. I DI 2/22 jest sprawą o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. Tym samym, stosując się do powołanego wyżej postanowienia Wiceprezes TSUE z dnia 14 lipca 2021 roku, orzekanie przez Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej w sprawie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w W. - Z. M. jest niemożliwe. Sędzia Paweł Zubert dodał, że przedstawionej przez niego oceny nie zmienia wydany po ogłoszeniu wskazanego wyżej postanowienia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2021 roku, sygn. P 7/20, albowiem zgodnie z art. 190 ust. 4 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie powodują utraty mocy obowiązującej orzeczeń sądowych wydanych uprzednio na podstawie przepisu lub przepisów uznanych następnie za sprzeczne z Konstytucją, a jedynie stanowią one podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Tożsame stanowisko w zakresie skutków wyroków Trybunału Konstytucyjnego zostało zaprezentowane w piśmiennictwie (por. w szczególności Z. Czeszejko-Sochacki, Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego: pojęcie, klasyfikacja i skutki prawne, *Państwo i Prawo* 2000, nr 12, s. 20, 29; M. Ziółkowski, Skutki czasowe wyroków Trybunału Konstytucyjnego (w świetle orzecznictwa SN i TK), *EPS* 2012, nr 4, s. 12). W części końcowej przedłożonego stanowiska SSN Paweł Zubert podkreślił, że nie stanowi ono oświadczenia o okolicznościach stanowiących podstawę wyłączenia sędziego w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k.

Zarządzeniem z dnia 15 lutego 2022 roku Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej, powołując się w szczególności na art. 42 § 4 k.p.k. wyznaczył skład Sądu Najwyższego „do rozpoznania oświadczenia SSN Pawła Zuberta z dnia 15 lutego 2022 roku”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Znaczenie zagadnienia bezstronności sędziego jest stale podkreślane w orzecznictwie sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, a także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. **Brak realnych, uzasadnionych obaw stron i obserwatorów procesu co do możliwości wpływu okoliczności zewnętrznych na rozstrzygnięcie sprawy jest istotnym elementem prawa do sądu, w ujęciu tak konstytucyjnym, jak i traktatowym.** Przykładowo, w decyzji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 5 stycznia 2017 r. (*Bodet vs Belgia*) wskazano na potrzebę stałej troski o to, aby w demokratycznym społeczeństwie sądy wzbudzały zaufanie u stron procesu. Art. 6 ust. 1 EKPCz wymaga wprost, aby sądy były bezstronne. Zachowanie bezstronności uwidacznia się przy tym w dwóch aspektach. Pierwszym jest brak przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń. Drugim jest bezstronność obiektywna, dająca wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze (por. postanowienie SN z dnia 17 stycznia 2018 r., III KK 244/17, OSNKW 2018, nr 3, poz. 26).

Jednocześnie wskazuje się, iż „właściwość sądu określa ustawa, a celem określonego w art. 6 ust. 1 EKPCz sformułowania "ustanowiony ustawą" jest zapewnienie, aby organizacja systemu sądowniczego nie zależała od czyjejkolwiek uznaniowości, ale była regulowana przez prawo wywodzące się z parlamentu (*Posokhov vs Rosja* z 4 marca 2003 r., skarga nr 63486/00)" (postanowienie SN z dnia 14 października 2021 r., I DO 10/21, Lex 3240548). Dlatego też **ewentualne zmiany tak w składzie wyznaczonego sądu, jak i odnośnie do samego sądu właściwego, muszą mieć wyraźną podstawę prawną i faktyczną, tak by zmiana lub odmowa zmiany sądu właściwego odbyły się zgodnie z prawem.**

Okoliczności przedstawione tymczasem w złożonym przez SSN Pawła Zuberta oświadczeniu w żaden sposób nie skłaniają do wniosku, iż choćby sugeruje ono możliwość wystąpienia jakichkolwiek wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie (*iudex inhabilis*). Zawarte w nim omówienie treści wydanego przez Wiceprezes TSUE postanowienia z dnia 14 lipca 2021 roku,

C–204/21 i jego skutków dla postępowań nim objętych, w żaden sposób nie wpływają wszak na zaistnienie podstaw do dokonywania oceny bezstronności sędziego, o czym mowa w art. 41 k.p.k. Przedstawiona rzetelnie, zgodnie ze wskazaniami wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego analiza obowiązującego stanu prawnego nie może stać się powodem dokonywania oceny bezstronności sędziego w danej sprawie.

Wyznaczenie sądu do „rozpoznania oświadczenia SSN Pawła Zuberta z dnia 15 lutego 2022 roku” odbyło się w rzeczywistości bez zaistnienia ku temu powodu. Brak w analizowanej sprawie było stosownego wniosku strony czy żądania sędziego, nie było także podstaw do podejmowania tego rodzaju decyzji z urzędu, o czym mowa w art. 42 § 2 k.p.k. Dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, pozostawiając oświadczenie bez rozpoznania.